

ДОСВІД НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

¹Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
36011, м. Полтава, проспект Першотравневий, 24
iloks2504@gmail.com

Анотація. Проаналізовані етапи діяльності кафедри прикладної екології та природокористування Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» у науково-практичній сфері, які стали основою досвіду та позитивного іміджу університету й кафедри як на регіональному рівні, так й в Україні у цілому. Дана оцінка вагомості останніх етапів роботи кафедри щодо участі й розроблення програмних документів регіонального рівня у напрямку управління відходами та зазначені головні пріоритети у науково-практичній діяльності кафедри.

Кафедра прикладної екології та природокористування (ПЕтаП) Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» завдяки результатам своєї науково-практичної та освітньої діяльності на сьогодні відома в Україні та за її межами. Кафедра в усі роки свого існування з 1998 року тісно співпрацює з усіма природоохоронними установами Полтавської області, що дозволило сформувати вагомий досвід в екологічній сфері та позитивний імідж, передусім на регіональному рівні.

Ураховуючи набутий досвід та володіння значним обсягом інформаційних даних щодо всіх напрямів природоохоронної діяльності в області з 1999 року Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», зокрема, кафедра ПЕтаП, була не одноразово розробником обласних цільових та комплексних програм екологічного спрямування в Полтавській області:

- з 1999 року по 2017 роки Полтавською ОДА доручалася розробка довгострокових обласних Програм охорони довкілля, а саме в 2001, 2007, 2012, 2017 роках;
- «Регіональної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро у Полтавській області на період до 2021 року»;
- «Комплексної програми поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на 2017-2021 роки»;
- кафедра є співрозробником Стратегії поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області (2016-2017 роки);
- у період 2017-2019 роки кафедра співпрацювала з Інститутом розвитку міста у напрямку розроблення «Концепції інтегрованого розвитку міста Полтави», а саме її екологічної складової.

Останніми вагомими розробками кафедри стали:

1. Співучасть у розробленні «Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки» у частині формування пропозицій до Стратегічної цілі 1 «Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля», а саме до операційної цілі 3.3. Раціональне та екобезпечне господарювання» (завдання 3.3.4. «Покращення управління відходами» та 3.3.6. «Забезпечення енергонезалежності та формування енергоефективного середовища регіону») та до «Операційної цілі 3.4. Збереження та відтворення якості довкілля» [1];
2. Розроблення «Регіонального плану управління відходами у Полтавській області до 2030 року» (РПУВ), головною метою якого є реформування та удосконалення системи управління відходами у Полтавській області та в її окремих територіальних громадах

й населених пунктах, що передбачає наступні ключові складові [2]: оцінювання та моніторинг поточного стану системи управління відходами в регіоні з точки зору фактичних обсягів утворення відходів, інституційної спроможності учасників системи управління відходами, особливостей поточного регіонального планування щодо управління відходами, фінансово-економічного забезпечення функціонування системи управління відходами; здійснення планування системи управління відходами в регіоні із визначенням актуальних цілей та цільових показників, проведенням технічного та фінансово-економічного аналізу; визначення оптимального сценарію управління побутовими відходами; підготовкою плану дій та фінансово-економічного забезпечення, що орієнтовані на пріоритетні заходи та основні інвестиції в інфраструктуру на короткостроковий період до 2025 року та довгостроковий період з 2026 до 2030 роки;

3. Розроблення «Комплексної програми поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на 2022-2030 роки» [3]. Дана Програма є елементом практичної реалізації «Стратегії розвитку Полтавської області на період до 2027 року» та РПУВ в частині управління побутовими відходами. Дана Програма пройшла законодавчо передбачену процедуру стратегічної екологічної оцінки, громадського обговорення та консультацій із державними установами й відповідно підготовлена до розгляду й затвердження на сесії Полтавської обласної ради.

Успішність подальшої реалізації документів державного планування (ДДП) регіонального рівня, розробником або співрозробником яких зокрема є кафедра ПЕтаП Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», значно залежить від продуманої організації системи моніторингу, по-перше, очікуваних результатів, а по-друге, потенційних наслідків, які можуть виникати під час реалізації запланованих заходів [4]. Тому основними задачами на сьогодні для кафедри ПЕтаП є застосування свого фахового потенціалу та набутого досвіду для здійснення такого моніторингу за для: оцінки ефективності реалізації запланованих в ДДП заходів та досягнення визначених цільових показників; моніторингу динаміки зміни ситуації у сфері охорони довкілля як в окремих громадах, так й у цілому в Полтавському регіоні; виявлення можливих непередбачених несприятливих наслідків для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, й надання рекомендації щодо вжиття своєчасних заходів їх усунення.

Використані інформаційні джерела:

- [1] Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки. Режим доступу: <https://www.adm-pl.gov.ua/page/strategiya-rozvitku-poltavskoyi-oblasti-do-2027-roku>
- [2] Проект «Регіональний план управління відходами у Полтавській області до 2030 року». Режим доступу: <https://www.adm-pl.gov.ua/advert/oprilyudnennya-dlya-obgovorennya-proektu-regionalniy-plan-upravlinnya-vidhodami-u-poltavskiy>
- [3] Комплексна програма поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на період 2017– 2021 роки, затверджена рішенням сесії Полтавської обласної ради №497 від 14.07.2017. Режим доступу: <https://oblrada-pl.gov.ua/ses/7/17/497.pdf>
- [4] Ілляш, О. Е., Голік, Ю. С. (2022). Організація моніторингу системи управління побутовими відходами. Technologies and strategies for the implementation of scientific achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), May 27, 2022. Stockholm, Kingdom of Sweden: European Scientific Platform. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/scientia/issue/view/27.05.2022>